

Mr William Wragg AS

Cadeirydd

Y Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus a Gweinyddiaeth Gyhoeddus

Tŷ'r Cyffredin

11 Awst 2023

Ymchwiliad PACAC: Gallu Datganoli yn Whitehall

Annwyl Gyfaill

Rwy'n ysgrifennu yn rhinwedd fy rôl fel Cadeirydd Pwyllgor yr Economi, Masnach a Materion Gwledig y Senedd i ymateb i ymchwiliad presennol y Pwyllgor ynghylch Gallu Datganoli yn Whitehall. Yn benodol, roeddwn o'r farn y byddai'n ddefnyddiol rhannu â'ch Pwyllgor safbwynt ynghylch ein hymgysylltu â Gweinidogion y DU a gweision sifil ar faterion o fewn cylch gwaith ein Pwyllgor.

Rôl y Pwyllgor yw dwyn Llywodraeth Cymru i gyfrif. Ond mae adegau lle mae craffu ar gyfrifoldebau datganoledig yn gofyn am archwilio materion a gedwir yn ôl, neu lle dylai Llywodraeth Cymru a Llywodraeth y DU fod yn cydweithio'n agos, a lle mae'r penderfyniadau a wneir a chyfeiriad a chyflymder y broses o lunio polisiau ar lefel y DU yn berthnasol i'n gwaith ni. Mae enghreifftiau yn cynnwys: cyllid datblygu rhanbarthol ar ôl gadael yr UE; ymchwil ac arloesi; cefnogaeth amaethyddol; gweithredu Fframweithiau Cyffredin; polisi masnach; safleoedd rheoli'r ffiniau a phorthladdoedd rhydd; Bargeinion Dinesig a Thwf a buddsoddi rhanbarthol yn fwy cyffredinol; ac iechyd a lles anifeiliaid. Nid yw hon yn rhestr gynhwysfawr.

Ar adegau o'r fath mae'n ddefnyddiol nid yn unig ceisio atebion gan Lywodraeth Cymru ond hefyd gwybodaeth a safbwyntiau gan Weinidogion y DU, a/neu sesiwn frifio gan swyddogion Llywodraeth y DU. Yn hanesyddol, nid ydym wedi cael llawer o lwyddiant gyda dulliau o'r fath, problem sy'n gyffredin ar draws Pwyllgorau'r Senedd.

Yn 2021 ysgrifennais at Paul Scully AS, y Gweinidog dros Fusnesau Bach, Defnyddwyr a Marchnadoedd Llafur yn yr Adran Busnes, Ynni a Strategaeth Ddiwydiannol, ynghylch y broses datblygu polisi mewn perthynas â'r Bil Rheoli Cymorthdaliadau, yr oedd y Pwyllgor wedi cyhoeddi **adroddiad** cydsyniad deddfwriaethol yn ei gylch. Ni chafwyd ymateb i'r llythyr hwnnw. Fodd bynnag, rydym wedi ymgysylltu'n gadarnhaol ac yn rhagweithiol ag un o adrannau anweinidogol y llywodraeth, yr Awdurdod Cystadleuaeth a Marchnadoedd, sy'n gweithredu'r Uned Cyngor ar Gymorthdaliadau, yn ogystal â chorff cyhoeddus anadrannol, yr Awdurdod Rhwymedïau Masnach, sydd wedi cyfarfod â swyddogion y pwyllgor a minnau, ac sydd hefyd yn cynnig amrywiaeth o gymorth ar gyfer ein gwaith.

Ym mis Mai 2022 **ysgrifennodd y Pwyllgor at Weinidog Trafnidiaeth y DU**, Grant Shapps AS, yn gofyn am eglurhad ynghylch cyfrifoldebau sydd wedi'u datganoli a'r rhai a gadwyd yn ôl ar gyfer ariannu gwelliannau mawr eu hangen i gyfleusterau man gorffwys i yrwyr cerbydau newyddau trwm. Roedd hyn yn dilyn ymchwiliad i'r **Diffyg gyrywyr cerbydau newyddau trwm a phroblemau â'r gadwyn gyflenwi**. Bu'r Pwyllgor hefyd yn gohebu â Gweinidogion Cymru, a roddodd rywfaint o eglurhad, ond ni chafwyd ateb erioed gan Weinidog Trafnidiaeth y DU.

Eleni, er i'r Pwyllgor gysylltu sawl gwaith drwy sianeli gwahanol ers mis Mawrth, roeddem yn siomedig nad oeddem yn gallu cael tystiolaeth lafar gan unrhyw un o Weinidogion na Dirprwy Weinidogion y DU ar yr agenda Ffyniant Bro a datblygiad y Gronfa Ffyniant Gyffredin. Roedd yr oedi o ran cael **tystiolaeth ysgrifenedig** gyfyngedig gan yr Is-ysgrifennydd Gwladol Seneddol yn dilyn hynny ym mis Mehefin yn golygu nad oedd modd archwilio materion pwysig sy'n codi o'r ymchwiliad hwn.

I'r gwrthwyneb, roeddwn yn falch yn ddiweddar o gael ymateb prydlon a chadarnhaol i gais am un o Weinidogion Swyddfa'r Cabinet i drafod datblygiad Safleoedd Rheoli Ffiniau a'r Model Gweithredu Targed gyda ni, o ystyried bod masnach drwy borthladdoedd Cymru yn fater mor hollbwysig. Er nad ydym, ar adeg ysgrifennu'r llythyr hwn, wedi sicrhau dyddiad ar gyfer trafodaeth, mae parodrwydd y Farwnes Neville-Rolfe i ymgysylltu â'm Pwyllgor a bod yn hyblyg ynghylch dyddiadau i'w groesawu'n fawr.

Yn ystod sesiynau craffu cyffredinol gyda Gweinidogion Cymru a'u swyddogion, mae Aelodau'n holi'n rheolaidd am waith ymgysylltu â Gweinidogion a swyddogion y DU ar faterion a gedwir yn ôl sy'n effeithio ar economi Cymru. Mewn llawer o achosion mae Gweinidogion Cymru yn nodi eu bod yn ymgysylltu'n agos ac yn adeiladol â Gweinidogion cyfatebol a rhwng swyddogion. Ond gall problemau godi, er enghraifft pan nad yw gwaith ymgysylltu a rhannu gwybodaeth yn amserol neu'n digwydd o gwbl, neu pan na fydd data ar lefel Cymru ar gael, e.e. i ganiatáu i Lywodraeth Cymru werthuso'n llawn yr effaith y byddai cytundebau masnach ar ôl gadael yr UE yn ei chael ar Gymru.

Tynnwyd sylw at y broses o ddatblygu Porthladdoedd Rhydd yn ddiweddar fel enghraifft o ymgysylltu adeiladol da, ond nid yw'n ymddangos bod hon yn sefyllfa gyson ar draws yr holl feysydd polisi ac

adrannau yn Whitehall. Bydd unrhyw ddiffyg dealltwriaeth yn Whitehall o'r cyd-destun yng Nghymru, a phwysigrwydd ymgysylltu'n gynnar â'r gweinyddiaethau datganoledig, yn niweidiol o ran sicrhau proses gadarn ar gyfer datblygu a gweithredu polisiau. Mae'r gwaith o gynllunio a chyflwyno rhaglenni ariannu ar ôl gadael yr UE yn enghraifft amlwg, a bydd y Pwyllgor yn cyhoeddi adroddiad yn amlinellu ei bryderon.

Diolch am y cyfle i ymgysylltu â'ch ymchwiliad pwysig. Edrychwn ymlaen at adolygu eich canfyddiadau ac ymateb Llywodraeth y DU iddynt.

Cofion cynnes,

Paul Davies AS

Cadeirydd: Pwyllgor yr Economi, Masnach a Materion Gwledig

Croesewir gohebiaeth yn Gymraeg neu Saesneg

